

κ. 13, 69

Vd
3130

X 3521781

DE
ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΣ
ΝΥΜΙΝΕ ΣΑΚΕΛΛΟ ΕΤ ΚΥΛΤΥ
ΠΡΑΕΦΑΤΥΣ

PROVINCIALIS SCHOLAE PORTENSIS
GRATVLATIONEM PVBLICAM
OB REPARATAM PACEM
INDICIT
CHRISTIANVS GODOFREDVS GRABENERVS
A. M. ET RECTOR.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

DE
A Y T O M A T I A Z
INVMINE SACELLO ET CIVIT
PRAESENTIS

PROVINCIAE SCHOLAE MONASTENSIS
GRATIFICATIONEM PAVLIAM

OB REPARATAM PACEM

INDICIT
CHRISTIANVS GODOFRIDVS GRATENBERGVS
A. M. M. DCC. LXXV.

LIPSIÆ
EX OFFICINA LANGENHANSII

Si, qui de patria bene merentur, laudandi sunt, multo maior laus illis debetur, qui exteras provincias, atque gentes, ita ordinant, tuentur, et ornant, ut illustriora pietatis documenta, ne a civium quidem optimo expectari possint. TIMOLEONTI CORINTHIŌ contigebat esse tam felici, ut SYRACVSANORVM res tanta prudentia, tantaque fortuna, iuaret, ut illorum, quae SYRACVSIS acciderunt, historiam perterece nemo posset, quin multa, et magna, TIMOLEONTIS de illis merita recenscat. Laude tamen sua nec opera fraudanda est, quam SYRACVSANI in orinando, et honorando, TIMOLEONTE posuerunt^{a)}. Haece enim effecit, ut ille, perfecto negotio, SYRACVSIS manere, quam CORINTHVM reuerti, mallet^{b)}. Incoluit ergo priuatus in illa SYRACVSARVM parte, quae TYCHE uocabatur, domum pulcherrimam, praemii loco acceptam^{c)}. Quam parum arroganter autem de rebus, a se cum summa laude gefestis, existimaret, ATTOMATIAS facello significauit, quod, domi suae constitutum, sanctissime coluit^{d)}. En nouum numen, de quo GRAMMATICI certarunt, et certant^{e)}, et adhuc sub indice lis est! Licet ergo huius

A 2

huius

a) Conf. PLYTARCHVS in uita TIMOLEONTIS, p. 184. edit. FROBEN. p. 184. NEPOS in TIMOLEONTIS uita Cap. III. §. 5. et 6. HVBERTVS GOLTZIUS in GRAECIA, L. I. p. 19. et 42. Quo honore autem SYRACVSANI mortuum TIMOLEONTEM profecuti sint, iidem auctores tradunt, ubi de mortis eius uerba faciunt.

b) Conf. PLYTARCHVS loc. cit.

c) Conf. MARIVS ARETIUS in chorographia SICILIAE, p. 1424. ITALIAE illustrata, et PLYTARCHVS loc. cit.

d) De hac dea PLYTARCHVS loc. cit. p. 183: Ἐπι δὲ τῆς οἰκίας ἰσθὸν ἰδεντάμενος αὐτοματίας ἔθυσεν. Idem Περὶ τῶ ἐκείνου ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως in Opp. moral. a XYLANDRO editis, p. 296: Καλῶς δὲ Τιμολίων ἐν Συρακούσαις αὐτοματίας βωμὸν ἰδεντάμενος ἐπὶ ταῖς πράξεσι. Idem in Πολιτικαῖς παραγγέλμασι, loc. cit. p. 397: Οἱ μεγάλοι καὶ δαίμονα, καὶ τύχην τοῖς κατορθώμασιν συνεπηγάθησαν, ὡς Τιμολίων, ὃ τὰς ἐν Συρακίᾳ καταλύσας τυρανίδας αὐτοματίας ἰσθὸν ἰδεντάτο. NEPOS in uita TIMOLEONTIS Cap. III. §. 3: Nihil rerum humanarum sine deorum numine geri putabat. Itaque suae domi sacellum αὐτοματίας constituerat, idque sanctissime colebat. Ex his sua de hoc sacello hausit GOLTZIUS loc. cit. p. 42.

e) Conf. BOSII index in NEPOTEM sub uoce αὐτοματίας, et CELLARIUS ad hunc NEPOTIS locum.

VI

huius deae originem, naturam, potentiam, facellum, et cultum, iam paullo accuratius inquirere!

Debebat ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ diuinitatem suam tum pietati, tum fortunae, ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΙΣ. Hic enim prorsus singulari in SICILIA utebatur felicitate. Cum pluribus ei decertandum erat hostibus, et cum maximis periculis conflictandum, sed tum illos, tum haec, quam felicissime superabat^f), et, quod maximum erat, non diuturnis bellis, sed exiguo temporis spatio. PLYTARCHVS^g) igitur, ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΙΣ, et aliorum magnorum virorum, factis inter se comparatis, fateatur, eius facta praeter pulchritudinem etiam id habere, ut perfacile uideantur perpetrata, ita, ut uirtuti fortunatae accepta, referenda sint. Vt autem in ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΕ ornando, sic etiam in eodem seruando, occupata conspiciebatur fortuna. Nam non fuit tantum prudenter, et fortiter, ab eo susceptis consiliis, sed et impediuit, atque repressit, insidias, eius uitae structas, tam miro modo, ut tutela numinis prorsus singulari gloriari posset^h).

Haec

f) Audiamus PLYTARCHVM, ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΕΑE felicitatis prorsus singularis documenta cum admiratione enarrantem! In uita ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΙΣ, loc. cit. p. 171: Τοσάντη, inquit, και περί την άρεσιν ενθός ελαμψε τύχης ενμένεια, και τας άλλαις προΐξων επηκολούθησε χείρας, επικασμύσα την άρετήν τή άνδρός. DIONYSII dedicationem uocat loc. cit. p. 175, ανέλιπτον εντυχίαν, et p. 176: Διονυσία, inquit, δυστυχίας παραλόγως Φανείσης, άχ ήττον ή Τιμολέοντος εντυχία τή Φαυμαστον έργων. Επιούβιος γάρ Σικελίας εν ήμεραις πενήκοντα, τήντε άνερόσπολη των Συρακουσών παρ έλαβεν, και Διονυσιον εις Πελοπόννησον εξέπεμψεν. De SYRACUSARVM expurgatione loc. cit. p. 178. haec tradit: Τό μόν άλλωια την πόλην κατάκαρας και γενόσθαι ταχύως υποχείριον, έκπεσόντων των πολεμιών δικαίον αναδέναι τή των μαχημένων άνδραγαθία και τή δυνάτη τή στρατηγία, τό δε μηδ' αποθανείν τινα, μήτε τραδησαι, των Κορινθίων ιδιον έργον αυτής ή Τιμολέοντος επεδείξατο τύχη, καθάπερ διαμιλλομένη προς την άρετήν τή άνδρός, ίνα τών επαινωμένων αυτή τά μακροζώνων, μάλλον εις τυνηθαιόμενοι Φαυμαζώσων. Ου γάρ μόνον Σικελίαν πάσαν, έδ' Ιταλίαν ενθός ή Φήμη κατέσχευ, άλλ' ήμερών άλλων ή Ελλάς διήγει τό μέγεθος τή κατεσθάρματος, ώςτε την των Κορινθίων πόλην απίστασαν εις διαπέλευσιν ο στέλες, ομή και σεσωσμένες και νενικημέτας ακάειν τας άνδρας. Ουτως ευρόσσαν εις πράξις και τασ έργο κάλλι των έργων τό τάχος ή τύχη προσέσθηκεν. Fufius exponit PLYTARCHVS loc. cit. p. 180. sequ. uictoriam, horrendae tempestatis ope a CARTHAGINIENSIBVS reportatam, de qua etiam DIO DORVS SICVLVS L. XVI. p. 143. editionis PETRI WESSELIIGII ita iudicat: Περιεγίνοντο γάρ ανέλιπτις των πολεμιών, έ μόνον διά τας άλλας άνδραγαθίας, αλλά και διά την των θεών συνεργίαν.

g) Loc. cit. p. 183: Η Τιμολέοντος στρατηγία άντεξεταζόμενη, και μετ' ή καλή πολυ τό εράδιος έρχστα Φάινεται τοίς εν και δικαίως λογιζόμενοις, έ τύχης έργον, άλλ' άρετής εντυχίας.

h) Nihil dignius est memoratu eo, quod PLYTARCHVS loc. cit. p. 176. refert: Ο δ' Ικέτης Τιμολέοντι δύο ζήνας παρασπενόσας, δολοΦονήσοντας αυτάν, υπέπεμψεν εις Αδρανόν. Ουτε άλλως περί τό σωμα συντεταγμένη έχοντι Φιλιακήν, και τότε παντάσφι διά τών θεών άνιμένους, και ανυπόσπας σχολάζοντι κατά τών Αδρανών. Οι δε πεμψθέντες κατά τύχην πιθόσμενοι μέλλοντα θυσιν αυτών, ίκον εις τό έρεν υπο τοίς ήματιός έρχειρδια κομίζοντες, και τοίς περιεσώσι τών Βωμιών αναμυχθέντες εγγυτρώ κατά μικρον επεχείρησεν. Καθ όσον επω παρακλεινομένην άλλήλικος ενίερχόσθαι, παλει τις αυτών τών έτερον κατά τής κεφαλής ζίφει και πεσέντος, έδ' ο παίσας έμμενεν, έδ' ο μετά τή πληγέντος ίκων, άλλα εκείνος μόν άσπερ ειγεν τό ζίφες Φεύγον προς τινα πέτραν ύψηλήν απεπηδήσεν. Έτερος δε τή Βωμιή λαβόμενος άδειαν ήτέρο παρα τή Τιμολέοντος επι τή πάντα μνησται, και λαβών ενήνυσε και αυτή και κατά τή πεδηκότος, ως πεμψθειεν εκεινον απεκτείνοντες. Επ' ήτερο δε και τόν από τής πέτρας κατήγον έτεροι βούνην μηδέν ακάειν, άλλ' ανησπέναι οικιαίς των άνθρώπων υπή πατρός πεδηκότος, εν εκεινος απεκτείνουαι πρότερον εν Αεσθησίς, και μαρτυρήστας έχειν ενίς των παρώντων, Φαυμαζώστας άμα τής τύχης τήν

Haec uero omnia tanta TIMOLEONTIS animum implebant numinum suorum reuerentia, ut multa eius specimina commemorentur. Resiciebat summo studio bello uastatas numinum aedes, ordinabat SYRACUSANA sacra, quae et ipse frequentabat ^{l)}, domumque suam GRNIO ^{k)}, in ea autem facellum AYTOMATIAS, dedicabat. Nec nisi felicissimum rerum successus, quem non sibi, sed numini, tribuebat, ad facellum, huius nominis deae constituendum, TIMOLEONTEM adducebat. Testis est NEPOS ^{l)}: *Nihil unquam, inquit, neque insolens, neque gloriosum, ex ore eius exiit, qui quidem, quum suas laudes audiret praedicari, nunquam aliud dixit, quam se in ea re maximas diis gratias agere, atque habere, quod, quum SICILIAM recreare constituisset, tum se potissimum ducem esse uoluisset. Nihil enim rerum humanarum sine deorum numine geri putabat.* Pariter PLYTARCHVS ^{m)} tradit, quod omnia fortunae accepta retulerit, et hinc facpius tum ad amicos scripserit, tum pro concione dixerit, deo se habere gratias, quod in seruanda SICILIA suo nomine usi sint. PLYTARCHVS alio quidem loco ⁿ⁾ hoc TIMOLEONTIS effatum non tam pietati, quam prudentiae, eius tribuere uideretur, quod illud ea occasione commemorat, qua illis, qui suam gloriam molestant aliis sentiunt, suadet, ne omnia sibi arrogent, sed ut alia fortunae, alia deo, accepta ferant: Verum enim uero, quum nullus auctorum ullum arrogantiae, aut simulationis, exemplum de TIMOLEONTE referat, nec PLYTARCHVS horum uitiorum illum arguisse, sed alios, laudis studiosos, tantum monuisse, uideri potest, ut, quod TIMOLEON ex pietate serio fecit, isti saltem ex prudentia simulate faciant. TIMOLEON enim, se ex animo pium esse, non uerbis modo, sed etiam factis, probauit, eundemque AYTOMATIAS facellum pietate seria adductum condidisse, PLYTARCHVS ^{o)}, et NEPOS ^{p)}, testantur.

GRAECVS nouo, quod excogitauerat, numini GRAECVM nomen indebat. NEPOS, auctor, utriusque linguae bene peritus, GRAECVM deae nomen GRAECIS adeo litteris exprimit praeter morem, nec uertit, nec explicat. Cui hoc non fit indicio, carere tam linguam LATINAM uoce eiusdem

A 3

τὴν εὐμνησίαν, ὡς δὲ ἑτέρον ἕτερα κινῶσαν, καὶ συνάγεισαν πάντα πόρρωθεν, καὶ συγκαταπέλεκταν τοῖς πλείστον διαφέρειν δοῦναι, καὶ μηδὲν εἶναι πρὸς ἄλλα κινῶν, ἀεὶ τοῖς ἀλλήλων χεῖρα καὶ τέλος, καὶ ἀρχαίς. Τὸν μὲν ἂν ἀνθρώπων ἐστὲ Φάνασαν οἱ Κορήθιοι δέκα μναίς, ὅτι τῇ Φυλάττει δαίμονι τὸν Τιμόλεοντα πάθος ἔχρησε δικαίον, καὶ τὸν ἐκ πολλῆ παρόντα θυμὸν ἀπὸ πρῶτον ἢ κατανόησε, ἀλλὰ μετὰ αἰτίας ἰδίαις πρὸς τὴν ἐκείνη σωτηρίαν ἀπὸ τύχης διετήρησεν. Ἡ δὲ εἰς τὸν παρόντα καιρὸν εὐτυχία καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα ταῖς ἐπιτίσις ἐπέηεν ὀρθῶτα ὡς ἰσθὺν ἀνδρῶν, καὶ σὺν θεῷ τιμωρὸν ἦκοντα τῇ Σικελίᾳ τὸν Τιμόλεοντα σέβασθαι καὶ Φυλάττειν.

i) De his multa PLYTARCHVS loc. cit. p. 173. 176. et 181. item DIODORVS SICVLVS loc. cit. p. 146.

k) Hunc uocat PLYTARCHVS in uita TIMOLEONTIS, p. 183. ἰσθὺν δαίμονα, et in commentatione περὶ τῆ ἑαυτὸν ἐπανεὶν ἀνεπιφθόνως, p. 296. ἀγαθὸν δαίμονα.

l) In uita TIMOLEONTIS Cap. III. §. 3.

m) In uita TIMOLEONTIS p. 183: Πάντα ἐκείνος εἰς τὴν τύχην ἀνήκεν τὰ κατορθώματα. Καὶ γὰρ γράφων τοῖς φίλοις, καὶ δημογροῦν πρὸς τὸς Συρακούσιος, πολὺν αἰσῶν τῷ θεῷ χάριν εἶναι, ὅτι βολόμενος σώσασαι Σικελίαν ἐπεγράψατο τὴν αὐτῆ προσευχήν.

n) In libello περὶ τῆ ἑαυτὸν ἐπανεὶν ἀνεπιφθόνως, p. 296. item in πολιτικῆ παραγωγῆματι p. 397.

o) In uita TIMOLEONTIS p. 183.

p) Verba eius loc. cit. haec sunt: Nihil rerum humanarum sine deorum numine geri putabat. Itaque saae domi facellum AYTOMATIAS constituerat.

VI

dem significationis, quam sacra ROMANA tali dea? At nōterant, atque colēbant, ROMANI FORTVNAM. ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ igitur illa SYRACVSANA eadem fuisse non uidetur, quae FORTVNA ROMANA. ΤΥΧΗΝ uocabant GRAECI, quam ROMANI FORTVNAM appellabant, et haec dea TIMOLEONTI non tantum tanquam GRAECO, sed etiam tanquam cūi SYRACVSANO, ignota esse non poterat, quū in ea urbis parte habitaret, quae a FORTVNAE fano, quod in ea ab antiquissimis temporibus floruerat, nomen acceperat ⁹⁾. Quum igitur alio nomine, eoque nouo, suam deam insigniret, ab hac differre GRAECORVM ΤΥΧΗΝ, satis uidetur significauisse.

ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΣ nomen uoci ἀυτοματος suam debere originem, quisque uidet. Ἀυτοματων autem a GRAECIS dici, quicquid sponte sua, propriis, non alienis, uiribus oritur, aut agit, inter omnes linguae GRAECAE gnaros constat, siue a μάσπαι, siue a μάτπυ, altera uocis pars orta putetur ¹⁾. Est igitur ἀυτοματία uel illa existendi ratio, qua aliquid sua sponte, propriis, non alienis, uiribus oritur, uel illa agendi ratio, qua aliquid sponte sua, propriis, non alienis, uiribus agit. Quae cum ita sint, ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ TIMOLEONTEA dea existimanda uidetur, quae suis uiribus effecerit, ut sponte sua ea se obtulerint TIMOLEONTI, quibus opus erat, ut conatus eius e uoto succederent, quorum quidem successum, et euentum, alii prudentiae eius, et laborum, opus existimabant, qui tamen numinis potius opus erat, clam operantis, conatusque TIMOLEONTIS causis se sponte offerentibus mirificae iuuantis. Liccat mihi, quae mente concepi, explicare luculentius! Nimirum prudentissime excogitata, et pensitata, summaeque solertia suscepta, non semper felicitate perficiuntur. Possunt enim prudentissimis consiliis, summaeque solertiae, praeter expectationem multa esse impedimento. At possunt etiam non abesse solum impedimenta illa, sed contra accidere quoque uaria, quae prudentiae, solertiaeque, hominum tanto adiumento sunt, ut utraque sine suo potiat, uel ex uoto, uel adeo supra uotum, omnemque expectationem. Quae quum accidunt, id sane, non humanis agentium, sed humanis maioribus, scilicet diuinis, uiribus tribuendum est. Illa igitur diuina uis, quae ea, quae prudentissimis consiliis, solertissimisque studiis, hominum ita possunt esse impedimento, ut ea irrita fiant, auertit, istaque contra accidere iubet, quae, dum se sponte offerunt agentibus, horum consilia, et conatus, ad optatum exitum perducunt, a TIMOLEONTE in deam transformata, et ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΣ nomine insignita, mihi uidetur. Conuenit haec ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΣ descriptio cum TIMOLEONTIS de suis rebus sententiis, et ex ea quoque cognoscitur, in quantum haec dea a similibus ipsi numinibus differat.

Credebatur FORTVNA et secundorum et aduersorum, euentuum causa esse, ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ uero earum tantum causarum, quae consilium, conatumque, dum sponte se agentibus offerunt, iuuant, quamuis non negandum sit, inter plures uires etiam similem uim ROMANOS, et GRAECOS FORTVNAE suae tribuisse, ideoque illam FORTVNAE OBSEQUENTIS,

9) Conf. CICERO in VERREM L. III. Cap. 53. et die allgemeine Weltgeschichte, Tom. VI. §. 357. p. 265.

r) Conf. RHODIGIUS Antiqu. Lect. L. III. Cap. 16.

TIS, ΑΓΑΘΗΣ ΤΥΧΗΣ, et similibus, nominibus ornauisse. GYRALDVS *) quidem deam TIMOLEONTEAM ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΝ ΤΥΧΗΝ uocat, sed posteriorem uocem priori iunctam alibi non inueni. FORSFORTVNA, si DONATO *) credimus, a ui sua, uel, si uocis usum attendimus, ab euentu subito, et inexpectato, ita dicta est, sed ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ a uiribus, caussisque, sponte se offerentibus, quibus diuinum numen hominum consilia, et conatus, iuuat. BONVS EVENTVS agricolarum deus erat, horumque laboribus fauere credebatur **), ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ uero non tam naturae, quam liberarum actionum, effectibus adiumento esse. CASVS FORTVITVS, et obesse potest, et prodesse, sed ΑΥΤΟΜΑΤΙΑ semper fauet agentibus.

Quae de casu, quem *αὐτόματον* uocabant, eiusque a fortuna differentia, ueteres PHILOSOPHI, et in illis maxime ARISTOTELES x), et PLYTARCHVS y), disputant, fatis subtilia, sed et eius naturae, sunt, ut illi PHILOSOPHI uel ipsi sententias suas fatis non perspexisse, uel nouandi studio arbitrarías pro uerioribus discipulis obrudere uoluisset, uideantur, ut suo iure BRUCKERVS z) iudicat. Eorum certe τὴ *αὐτομάτης* definitio ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΙ TIMOLEONTEAE minime conuenit, quod tamen nequitiam mirandum est, quum haec non a PHILOSOPHO, sed a milite, felicem suarum rerum euentum non humanis, sed diuinis, humana consilia adiuuantibus, uiribus fatis pie tribuente, excogitata sit. Si uero huius nouae deae naturam recte explicauimus, de casibus fortuitis rectius sensit TIMOLEON, quam reliqui fictorum numinum cultores, quod illos numinis cuiusdam diuini rectioni subdidit, quauis plurium numinum cultu non sit absoluendum.

Huic ergo ΑΥΤΟΜΑΤΙΑΙ TIMOLEON dedicauit sacellum, quod PLYTARCHVS bis *ἱερὸν* a), semel *βωμὸν* b) uocat. Quae tamen uoces sibi non aduerfantur, sed se potius inuicem explicant, dum fatis notum est, quod pars fani, altare, saepissime pro toto fano ponatur. *Ἱερὸν* autem hoc loco sacellum, nec quodcumque sacrum, significare, ex addita uoce *ἱερουδάμωνος* fatis apparet. Quod autem ΝΕΡΟΣ *sacellum* uocat, id amplum, et magnae molis

*) De diis gentium, Syntagm. XVI. p. 635.

z) Ad TERENTII PHORM. Act. V. Scen. VI. v. 1.

u) Conf. VARRO de re rustica, L. I. Cap. I. et quae commentatores ad hunc locum tradunt.

x) Physicorum L. II. Cap. V. sub finem: Ἐστὶ μὲν δὲ ἀμφω αἴτια, καθάπερ ἕρηται, κατὰ συμβεβηκός, καὶ ἡ τύχη, καὶ τὸ αὐτόματον, ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις ἕρπυσθαι, μὴ ὡς ἀπλῶς μηδὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν, καὶ τέτων ὅσα ἀν γένοιτο ἐν τοῖς ἐνεκά τῃ. Cap. VI. statim ab initio: Διαφέρει δὲ, ὅτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλείον ἔστι τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης, ἀπὸ αὐτομάτης τὸ δ' ἢ πᾶν ἀπὸ τύχης· ἢ μὲν γὰρ τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης ἐστὶν ὅσος καὶ τὸ ἐτυχησάτω ἀν ὑπάρξῃ, καὶ εἰσὶν πρᾶξι.

y) Περὶ ἑμαρμένης, p. 434: Τὸ δὲ αὐτόματον ἐπὶ πλείον τῆς τύχης. Ἐστὶ γὰρ καὶ αὐτὴν περιλαβὼν ἔχει, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλο τε ἄλλως συμπέπτεται πεφύλακτων, ἐστὶ δὲ κατ' ὄνομα ἕπερ αὐτόματον λέγεται τὸ πεφυκός ἄλλῃ ἐνεκα. Ἡ τύχη τῆ αὐτομάτης μέρος. Ἐστὶ δὲ ἑκατέρω ἑκάτερον σύμπτωμα. Τὸ μὲν αὐτόματον τῆ ἐνδεχομένη, ἢ δὲ τύχη τῆ ἐφ' ἡμῶν, καὶ τίτου ἕχ ἀπαρτες, ἀλλ' ὅπερ ἀν καὶ κατὰ προαίρεσιν ᾗ, ὡς προεῖρηται. Διὸ καὶ τὸ μὲν αὐτόματον κενὸν ἐμφύσει τῆ, καὶ ἀψύχων, ἢ δὲ τύχη ἰδίον ἀνθρώπου, ᾗ δὲ πρᾶττεν δυναμένη.

z) In historia critica philosophiae, Tom. I. Part. II. L. II. Cap. VII. Sect. I. §. 10, p. 814. sequi.

a) In uita TIMOLEONTIS, p. 183. et in πολιτικῶν παραγγέλμασι, p. 397.

b) Περὶ τῆ ἐαυτοῦ ἑπισημῶν ἀνεπιφθόνως, p. 296.

VIII

molis, aedificium esse non potuit. Quum igitur GÖLTZIVS) FORTVNÆ templum, in TYCHE a TIMOLEONTE post tyrannidem eiccliam magnificentissime exstructum, memorat, hoc AYTOMATIAS facellum intelligi nequit, quod deae nomen, et operis magnitudo, repugnant, sed potius, nisi GÖLTZIVS per errorem labatur, antiquissimum illud FORTVNÆ sanum, intestinis bellis, temporisque iniuria, uastatum, a TIMOLEONTE magnificentissime restitutum uideretur. Accedit, quod TIMOLEONTE AYTOMATIAS facellum, ut NEPOS ait, domi suae, ut PLVTARCHVS d) ἐν τῆς οἰκίας, constituerit. Ergo fuit pars domus TIMOLEONTEAE, nec singulare quoddam aedificium, imò ad sacra privata huius AYTOMATIAS cultus pertinebat.

PLVTARCHVS AYTOMATIAS *θεῶν* mentionem facit e), et de cultu TIMOLEONTIS uoce θεῶν utitur f). Dicerem igitur Αὐτοκρατίαν a TIMOLEONTE erentis sacrificiis cultam, nisi occurrerent etiam quidam GRAECORVM θεοὶ ἀνακρίωντες, atque ἀνυχοί g), et τὸ θεῶν sufficendi quoque significatum admitteret h). Sed quum, praeter haec uerba, aliud cultus huius deae indicium nullibi fiat, nec nobis, ingenio tantum, et coniecturis, indulgere, licebit. Addidisse potius sufficiet, quod NEPOS testatur, TIMOLEONTEM nimirum hoc facellum, quum sanctissime coluisset.

Ne quis autem TIMOLEONTEVM, quod passim occurrit, et hoc TIMOLEONTIS facellum, unum, idemque, putet, illud gymnasium, in TIMOLEONTIS honorem aedificatum, fuisse, monendum est i).

Haec dissero, dum pro reparata pace non sicut deae, sed uero, et unico, rerum humanarum arbitro, gratiae peragenda sunt quam maximae. Sensus hunc inter summa belli discrimina sibi in primis laudentem prouincialis schola PORTENSIS. Quid igitur mirum, si, gratissimam mentem publice significare cupiat? Destinauit ergo diem XI. Aprilis actui oratorio, quo gratulatoris publici uices tuebitur clarissimus huius scholae CONRECTOR, DOMINVS

M. GOTTHELF EHRENFRIED BECKERVS.

Nuncupatis ab eo pro pacis perennitate uotis, alumnus, ut ordine, ita etiam literarum incrementis, et pierae, primus,

CHRISTIANVS FRIDERICVS PEZOLDVS, Delitensis, carmine heroico sollicitate uincenda oblita tunc canet. Quem filius meus,

CHRISTIANVS FRIDERICVS CRABENERVS, Dresdensis, excipiet, de spe, et fide, pacis comitibus, oratione profla dicturus. Quos ut beniuole auditum, dicto die, hora nona ante meridiem, frequentes ueniant,

qui huic prouinciali scholae patrocinantur, et bene cupiunt, ea, qua par est, obseruantia rogamus. Perscripti in prouinciali schola PORTENSI, ipsi Nonis Aprilibus, 1760 CCLXIII.

c) In GRAECIA, p. 20.

d) In uita TIMOLEONTIS, p. 183.

e) Hegl τὸ εὐατόν ἐπιπέφθετος, p. 296.

f) In uita TIMOLEONTIS, p. 183.

g) Conf. CHRISTIANI BRUNNINGS Compendium Antiquitatum Graecarum, e

profanis sacrarum, Cap. XXI. §. 16, p. 291.

h) BRUNNINGS loc. cit. §. 1, et 2, p. 280. sequ.

i) PLVTARCHVS in uita TIMOLEONTIS, p. 185: Ἐπισημασθε δὲ τὴν τὰθὴν τὴν σάματος ἐν ἀγορῇ, καὶ τοῖς θεοῖν περιβαλόντες, καὶ παλαίστρας ἐπιποδορμήσαντες, γυμνάσιον τοῖς νεῖς ἀνάγειν, καὶ Τιμολέοντιον προσήγορεύσαν.

κ. 13, 69

Vd
3130

X 3521781

DE
A Y T O M A T I A Σ
 NVMINE SACELLO ET CVLTV
 PRAEFATVS

PROVINCIALIS SCHOLAE PORTENSIS
 GRATVLATIONEM PVBLICAM
OB REPARATAM PACEM
 INDICIT
 CHRISTIANVS GODOFREDVS GRABENERVS
 A. M. ET RECTOR.

LIPSIAE
 OFFICINA LANGENHEMIA.

